

Bruselj, 23. november 2021
(OR. en)

14276/21

IPCR 147
AG 106
RELEX 1011
JAI 1287
PROCIV 153
CSDP/PSDC 605
COCON 75
COTER 156
HYBRID 72
SAN 698
MI 878
CYBER 306

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	14088/21 + REV 1
Zadeva:	Sklepi Sveta o izboljšanju pripravljenosti, zmogljivosti za odzivanje in odpornosti na prihodnje krize

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o izboljšanju pripravljenosti, zmogljivosti za odzivanje in odpornosti na prihodnje krize, sprejete 23. novembra 2021 na 3829. seji Sveta (splošne zadeve).

**SKLEPI SVETA O IZBOLJŠANJU PRIPRAVLJENOSTI, ZMOGLJIVOSTI ZA
ODZIVANJE IN ODPORNOSTI NA PRIHODNJE KRIZE**

1. Evropski svet je junija 2021 pozval predsedstvo, naj nadaljuje delo v okviru Sveta za izboljšanje naše skupne pripravljenosti, zmogljivosti za odzivanje in odpornosti na prihodnje krize ter za zaščito delovanja notranjega trga. Ministri in ministrice za evropske zadeve so nato na neformalnem srečanju julija 2021 na Brdu podprli prizadevanja predsedstva za celovitejše odzivanje na krize.
2. Evropska unija se je v svoji zgodovini soočila s številnimi krizami ter je postopoma uvajala politične in institucionalne spremembe, da bi izboljšala svojo sposobnost za spopadanje s prihodnjimi krizami. Krize postajajo vse bolj kompleksne, čezmejne in večplastne, zato lahko vse bolj negativno vplivajo na EU, njene države članice ter njihove državljane in državljanke.
3. Vzpostavitev enotne ureditve za politično odzivanje na krize (v nadaljnjem besedilu: IPCR) leta 2013 pod nadzorom Coreperja je bila pomemben korak, s katerim se je v korist EU in njenih držav članic podprlo celovito situacijsko zavedanje in prispevalo k usklajenemu odločanju na politični ravni EU v odziv na večje medsektorske krizne dogodke. Vendar je treba odzivanje na krize še naprej razvijati, med drugim tako, da se učimo iz uspehov in pomanjkljivosti, ki jih odkrijemo pozneje, zlasti pri aktivaciji IPCR v okviru trenutne migracijske krize in krize zaradi COVID-19. Da bi se lahko v interesu evropskih državljanov in državljanek ob polnem spoštovanju nacionalnih pristojnosti in pristojnosti EU učinkovito odzivali na krize, so bistveni okrepljeno medsektorsko in čezmejno usklajevanje in sodelovanje med državami članicami ter podpora na ravni EU. EU bi se morala pri odzivanju na prihodnje krize opreti tudi na obstoječe mehanizme čezmejnega sodelovanja na vseh ravneh in jih po potrebi okrepiti ter v celoti spoštovati načela pravne države, demokracije in temeljnih pravic.

4. Številne nedavne izkušnje izhajajo iz pandemije COVID-19. Kljub pomanjkljivostim se je EU zaradi usklajevanja in solidarnosti z njo dobro spopadla. Čeprav so se pri našem odzivanju na pandemijo pokazale vrzeli v pripravljenosti na medsektorske krize in njihovem obvladovanju, sta se potrdili nujnost in dodana vrednost sodelovanja. Vrednost sodelovanja na ravni EU se kaže zlasti v konzularnem sodelovanju in usklajevanju EU, ki so ga države članice ob podpori ESZD in mehanizma Unije na področju civilne zaščite uporabile za uspešno repatriacijo državljanov in državljanek EU, ki so obtičali v tujini zaradi izrednih omejitev potovanj, uspešnem sprejetju in uvedbi digitalnega COVID potrdila EU ter pretežno pozitivnih rezultatih v zvezi s proizvodnjo, nabavo in izmenjavo cepiv. Začasni ukrepi na ravni EU na področju ekonomskega upravljanja ter upravljanja in prožne uporabe evropskih sredstev so bili odločilni za ohranjanje odpornosti in olajševanje okrevanja gospodarstev držav članic.
5. V prihodnosti mora biti EU tudi pripravljena, da se sooči z akutnimi krizami drugačne narave, ki bi lahko bile večplastne in hibridne, imele kaskadne učinke ali se pojavile hkrati. Za to bo treba izboljšati medsektorsko in čezmejno krizno upravljanje, vključno z analizo tveganja in strateškim predvidevanjem za boljše vnaprejšnje ukrepanje, preprečevanje, pripravljenost in odzivanje v okviru pristopa, ki upošteva vse nevarnosti, da se prispeva k dolgoročnejšemu ukrepanju za krepitev odpornosti na izzive. Svet bi moral redno pregledovati razpoložljive mehanizme EU, tudi glede njihove interakcije s svetovnimi mehanizmi, da se zagotovi, da še naprej ustrezajo svojemu namenu.

Krepitev medsektorskega odzivanja na krize in pripravljenosti nanje

6. V času krize je treba zagotoviti nadaljnje delovanje EU ter njenih institucij in organov odločanja. V zvezi s tem je kriza zaradi COVID-19 pokazala, da ima Svet – ob podpori Coreperja ter v tesnem sodelovanju s Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje – osrednjo vlogo, zlasti pri zagotavljanju učinkovitega, skladnega in horizontalnega političnega in strateškega usklajevanja med državami članicami. Pri tem je ureditev IPCR pomembno prispevala k pravočasnemu usklajevanju in odzivanju pod vodstvom Coreperja.

7. V prihodnosti bosta medsektorsko in čezmejno usklajevanje odzivanja na krize ter politično usmerjanje še pomembnejša. Coreper bo še naprej bistven pri pripravi na take krize in odzivanju nanje. Iz preteklih kriz bi se zlasti bilo treba naučiti, kako bi lahko dodatno izboljšali delo v Svetu in povečali njegovo učinkovitost, vključno s potrebo po oblikovanju načrta s prožnimi in prilagodljivimi smernicami in postopkovnimi pravili, ki bi bili podlaga za odzivanje EU in njenih držav članic v primeru krize, ob upoštevanju načela subsidiarnosti in preprečevanju nepotrebnih upravnih bremen. Pomembno je, da bi se države članice (te že izvajajo instrumente EU) zavezale tudi izvajanju nacionalnih ukrepov, dogovorjenih v Svetu in usklajenih na ravni EU, po potrebi ob upoštevanju pristojnosti držav članic.
8. Medinstitucionalno sodelovanje in preglednost bi morala prispevati k preprečevanju povečanja števila forumov in prekrivanja dejavnosti. V zvezi s tem je ključno, da se – v tesnem sodelovanju s Komisijo in Evropsko službo za zunanje delovanje – prek ureditve IPCR na ravni Sveta zagotovita strukturirana izmenjava informacij in skupno situacijsko zavedanje. Za učinkovito odzivanje na krize bo potreben tudi nadaljnji razvoj varnih in digitalnih komunikacijskih sredstev.
9. Poleg tega sta za podpiranje ukrepov in kriznega odzivanja ter za zagotavljanje zaupanja javnosti bistvena okrepljeno strateško in krizno komuniciranje ter boj proti dezinformacijam, manipuliranju z informacijami in vmešavanju.

10. Za proaktivno pripravljenost na krize je potrebno predvidevanje, redno pregledovanje in predpostavljane tveganj, ugotavljanje učinkov, ki bi jih ta tveganja lahko imela v različnih sektorjih, v posameznih državah članicah in sosedstvu, ter poznavanje najboljših načinov za ublažitev in obvladovanje teh učinkov. Pomembni ukrepi za izboljšanje zmogljivosti za predvidevanje in predpostavljane tveganj na ravni EU so že bili sprejeti, zlasti prek vseevropske mreže za predvidevanje, najnovejših revizij zakonodaje o mehanizmu Unije na področju civilne zaščite ter krepitve rescEU in Centra EU za usklajevanje nujnega odziva. Načrt za pripravljenost na migracije in migracijske krize je namenjen izboljšanju situacijskega zavedanja in zgodnjega opozarjanja na področju migracij, vključno z instrumentalizacijo migrantov za politične namene. Zmogljivosti na ravni EU, ki podpirajo in dopolnjujejo prizadevanja držav članic za preventivo in pripravljenost pri obvladovanju vseh vrst kriz, bi morale biti usmerjene na področja, na katerih je skupni evropski pristop učinkovitejši od posameznih nacionalnih ukrepov. Tudi glede na to Svet pozdravlja nedavno ustanovljeno mrežo generalnih direktorjev kriznih centrov držav članic, ki zagotavlja orodje za izmenjavo informacij in strokovnega znanja med njimi.

Krepitev in spremljanje odpornosti ter zmanjšanje odvisnosti

11. EU in enotni trg sta bila na težki preizkušnji zaradi omejitev ponudbe in povpraševanja, pa tudi zaradi mejnih kontrol, uvedenih za zaježitev širjenja virusa po izbruhu COVID-19. Med pandemijo je postalo še bolj jasno, da je treba združiti moči, če naj se okrepi odpornost enotnega trga na motnje, tudi v ključnih dobavnih verigah in gospodarskih sektorjih EU, kot so farmacevtski izdelki, medicinski pripomočki in polprevodniki, pri čemer je treba upoštevati tudi položaj čezmejnih skupnosti in ključnih tranzitnih regij. Glede na nepogrešljivo vlogo enotnega trga za EU Svet poudarja, da bi morali biti krizni ukrepi začasni, sorazmerni in v celoti usklajeni, da bi čim prej ponovno vzpostavili normalno delovanje enotnega trga, vključno s prostim pretokom oseb, blaga, storitev in kapitala, kot je predvideno v Pogodbah.

12. Za oblikovanje močnega, odpornega in v celoti delujočega enotnega trga je treba sprejeti ustrezne ukrepe za okrepitev konkurenčnosti in odpornosti industrije Evropske unije ter odpravljanje strateških odvisnosti. Poleg tega so v posodobitvi industrijske strategije za Evropo upoštevane dosedanje izkušnje iz krize zaradi COVID-19. Prispevek v zvezi s tem predstavlja tudi poročilo Komisije o strateškem predvidevanju za leto 2021. Za pospešitev okrevanja bodo potrebne trajnostne in ciljno usmerjene javne in zasebne naložbe, ki ne bodo porušile fiskalne vzdržnosti.

Naslednji koraki

13. Svet za splošne zadeve bo redno obravnaval problematiko krepitve naše skupne pripravljenosti, zmogljivosti za odzivanje in odpornosti na prihodnje krize.
14. Komisijo in ESZD spodbuja, naj prispevata nadaljnje informacije o dodatnih izkušnjah, pridobljenih med pandemijo COVID-19, ki bi pripomogle k odzivanju na krize, ki niso povezane z zdravjem.
15. Ureditev IPCR se je izkazala za prožen in uporaben instrument za reševanje neodložljivih izzivov v času krize. Svet se želi prepričati o ustreznosti svojega mehanizma za odzivanje na krizne razmere, zato bo v času do junija 2022 pregledal, ali je treba ureditev IPCR izboljšati ali okrepiti, zlasti na področjih predpostavljanja in pripravljenosti, pri čemer bo upošteval izkušnje, pridobljene pri aktivaciji IPCR za migracijsko krizo in pandemijo COVID-19, pa tudi pretekle vaje kriznega upravljanja in ustrezne izkušnje na ravni držav članic, ki bodo upoštevane v razpravah v Svetu. To vključuje razmislek o tem, kako bi lahko na podlagi pravil in postopkov Sveta bolje vključili nacionalne strukture za krizno upravljanje.

16. Za boljšo odpornost, pripravljenost in odzivanje na krize Svet med drugim:

glede odpornosti:

- priznava, da je treba do konca leta 2022 sprejeti empirično podprt pristop k razvoju ciljev Unije za odpornost na nesreče, pri tem pa upoštevati najboljše prakse in izkušnje, pridobljene iz obstoječih nacionalnih in mednarodnih okvirov za odpornost;
- pozdravlja preglednice odpornosti, ki jih je razvila Komisija in ki bi jih bilo treba skupaj z državami članicami dodatno izpopolniti, kot novo in dopolnilno orodje za spremljanje odpornosti;
- pozdravlja namero o zagonu mreže znanja Unije za evropsko civilno zaščito decembra 2021 in poziva Komisijo, naj mrežo v tesnem sodelovanju z državami članicami vključi v cilje za odpornost na nesreče, pregled tveganj in priprave scenarijev na ravni Unije;
- opozarja, da je treba nadaljevati delo na področju krepitve odpornosti kritičnih subjektov ter varnosti omrežij in informacijskih sistemov;
- poudarja, da je treba zagotoviti nadaljnje ukrepanje na podlagi sporočila Komisije o industrijski strategiji, predvsem z okrepitvijo odpornosti enotnega trga in obravnavanjem odvisnosti;
- pozdravlja trenutna prizadevanja za ambiciozen in izvedljiv strateški kompas za varnost in obrambo;

glede pripravljenosti:

- z zanimanjem pričakuje letno poročilo Komisije o pripravljenosti, ki bi moralo upoštevati nacionalne pristojnosti in vključevati informacije o razpoložljivih zmogljivostih, orodjih, znanjih in spretnostih in pripravi scenarijev ter prispevati k političnim razpravam na strateški ravni, tudi o čezmejnih vidikih;

- poziva k doslednejšemu izvajanju različnih politik EU za pripravljenost in vaje, vključno s tistimi v okviru ureditve IPCR;
- pozdravlja prizadevanja za ustanovitev evropske zdravstvene unije in organa EU za pripravljenost in odzivanje na izredne zdravstvene razmere (HERA) ter poziva k okrepljeni vlogi držav članic pri upravljanju tega organa in k sodelovanju med Unijo in Svetovno zdravstveno organizacijo;
- z zanimanjem pričakuje krizni načrt Komisije na področju prometa, katerega pripravo je zahteval 23. oktobra 2020;
- pozdravlja načrt izrednih ukrepov za zagotavljanje preskrbe s hrano in prehranske varnosti v kriznih časih, ki ga je predstavila Komisija;
- poudarja, da je treba izpopolniti okvir EU za krizno upravljanje kibernetске varnosti in učinkovitost odziva na velike kibernetске incidente in krize na ravni EU;

glede odzivanja na krize:

- priporoča nadaljnja prizadevanja za izboljšanje ureditve Sveta za odzivanje na krize ter splošno politično usmerjanje in usklajevanje;
- pozdravlja vlogo Centra Komisije za usklajevanje nujnega odziva (ERCC), med drugim pri podpiranju učinkovitega predpostavljjanja kriz in medsektorskega operativnega usklajevanja v odziv na najrazličnejše krize, usklajevanju z drugimi instrumenti EU za odzivanje na krize ter pomoči v okviru IPCR;

- je seznanjen z delom Komisije v zvezi s predlogom za instrument enotnega trga za izredne razmere, katerega namen je ublažiti negativni vpliv kriz na enotni trg, ter z delom v zvezi z morebitno revizijo zakonika o schengenskih mejah;
 - poudarja, kjer je to ustrezno, kako pomembna sta konzularno usklajevanje in sodelovanje v kriznih razmerah ter da se je treba učiti iz odziva na pandemijo COVID-19 in druge krize, ter pričakuje, da bo Komisija leta 2022 predstavila predlog revizije direktive EU o konzularni zaščiti.
17. Svet poudarja, da je treba krepiti sodelovanje s tretjimi državami v skladu z vrednotami in načeli EU, zlasti v sosedstvu EU, pa tudi z drugimi mednarodnimi organizacijami in partnerji v kontekstu prihodnjih kriz.
18. Svet z zanimanjem pričakuje, kako bo Evropski svet na decembrskem zasedanju ocenil delo na področju kriznega upravljanja in odpornosti.
-